

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**матеріали
науково-практичних конференцій
здобувачів вищої освіти
за результатами проходження
виробничих та технологічних практик**

***«Сучасний стан і перспективи
вдосконалення практичної підготовки
здобувачів вищої освіти факультету обліку та фінансів»***

Випуск 13

Полтава – 2022

УДК 378.147.88 : 33
ББК 74.58 : 65

Сучасний стан і перспективи вдосконалення практичної підготовки здобувачів вищої освіти факультету обліку та фінансів: Збірник доповідей науково-практичних конференцій студентів за результатами проходження виробничих та технологічних практик, випуск 13, 2022 р. Полтава : ПДАУ, 2022. 146 с.

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради факультету обліку та фінансів від 24 жовтня 2022 р., протокол № 3.

Редакційна колегія:

Дорогань-Писаренко Людмила – декан факультету обліку та фінансів;

Безкровний Олександр – заступник декана факультету обліку та фінансів;

Лега Ольга – професор кафедри обліку і оподаткування;

Краснікова Оксана – доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування;

Приходько Сергій – доцент гуманітарних і соціальних дисциплін.

Тагільцева Яніна – доцент гуманітарних і соціальних дисциплін.

У збірнику подано матеріали досліджень, виголошених на науково-практичних конференціях студентів за результатами технологічних практик по напрямках підготовки «Сучасний стан і перспективи вдосконалення практичної підготовки здобувачів вищої освіти факультету обліку та фінансів». У публікаціях висвітлено досвід практичної роботи суб'єктів підприємницької діяльності, зокрема аграрних підприємств, бюджетних закладів, фінансово-кредитних установ, банків, страхових компаній, політичних організацій, бюро перекладів тощо залежно тематичної спрямованості та видів виробничих практик, які проходять здобувачів вищої освіти за освітньо-професійними програмами: германськи мови та літератури (переклад включно) – перша англійська, політологія, облік і оподаткування, фінанси, банківська справа та страхування першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів.

com.ua/documents/show/424866___424931 (дата звернення 03.10.2022).

3. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів: Наказ Міністерства фінансів України від 10 січня 2007 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002201-07#Text> (дата звернення 03.10.2022).

4. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості: Наказ Міністерства промислової політики України від 09 липня 2007 року № 373. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v72_9561-02#Text (дата звернення 03.10.2022).

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Наказ Міністерства фінансів України від 14 червня 2000 р. № 131. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (дата звернення 03.10.2022).

Міняйло Дарія, освітньо-професійна програма Облік і оподаткування спеціальності 071 Облік і оподаткування, СВО «Магістр»

Шостак Ярослав, освітньо-професійна програма Облік і оподаткування спеціальності 071 Облік і оподаткування, СВО «Магістр»

Дорогань-Писаренко Л.О., к.е.н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування

ПРАКТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАННЯ Й ОБЛІКОВОГО ВІДОБРАЖЕННЯ ДОХОДІВ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ГОСПОДАРЮЮЧОГО СУБ'ЄКТА

Доходи операційної діяльності мають місце в реаліях кожного господарюючого суб'єкта, що у відповідності до законодавства зобов'язані вести бухгалтерський облік та складати фінансову звітність.

Для цілей обліку операційна діяльність поділяється на основну та іншу, що не є фінансовою чи інвестиційною. Сюди входить сукупність операцій, пов'язаних з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що становлять головну мету створення підприємства і забезпечують основну частку його доходу.

Інша операційна діяльність стосується реалізації інших оборотних активів (крім фінансових інвестицій), купівлю-продаж іноземної валюти, операції з надання майна в операційну оренду (при умові, що це не є основний вид діяльності), створення резерву сумнівних боргів та інше.

Відповідно до класифікації операційної діяльності розглянемо порядок її відображення більш детально у практичному аспекті.

Операційна основна діяльність оформлюється наступними бухгалтерськими проведеннями:

1. Операції з реалізації:

1) реалізація готової продукції: дебет 701, кредит 901;

2) реалізація товарів: дебет 702, кредит 902;

3) реалізація робіт чи послуг: дебет 703, кредит 903.

2. Операції щодо вирахування з доходу записують в дебет 704 (що означає фактичне зменшення доходу).

3. Операції з урахування загальнопромислових витрат: кредит 91 (збіль-

шення витрат).

4. Операції з урахування адміністративних витрат: кредит 92 (збільшення витрат).

5. Операції з урахування витрат на збут: кредит 93 (збільшення витрат).

Інша операційна діяльність має більш широкий спектр бухгалтерських проведень:

1. Первісне визнання та зміна вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю: дебет 710, кредит 940;

2. Купівля-продаж іноземної валюти: дебет 711, кредит 942;

3. Реалізація інших оборотних активів (крім фінансових інвестицій), не-оборотних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу: дебет 712, кредит 943.

4. Надання активів в операційну оренду: дебет 713; кредит 949.

5. Виникнення операційних курсових різниць: дебет 714, кредит 945.

6. Нарахування штрафів, пені, неустойки, що підлягають отриманню/сплаті: дебет 715, кредит 948.

7. Відшкодування або списання оборотних активів: дебет 716, кредит 947.

8. Списання кредиторської заборгованості, безнадійної дебіторської заборгованості та формування резерву сумнівних боргів: дебет 717, кредит 944.

9. Безоплатне отримання оборотних активів (крім фінансових інвестицій): дебет 718, кредит 949.

10. Здійснення досліджень та розробок: дебет 941 (збільшення витрат).

11. Дооцінка запасів і втрати від їх знецінення: дебет 719, кредит 946.

12. Інші доходи і витрати операційної діяльності: дебет 719, кредит 949.

Нормативним підґрунтям визнання доходів є п. 5 НПСБО 15 «Дохід», яким встановлено, що дохід визнається під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства), за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена.

Такі критерії визнання доходу застосовуються окремо до кожної операції, проте їх також потрібно застосовувати до окремих елементів однієї операції або до двох чи більше операцій разом, якщо це впливає із суті такої господарської операції (операцій).

Для визнання доходу НПСБО 15 встановлює дві обов'язкові загальні умови:

1) збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства);

2) оцінка доходу може бути достовірно визначена.

Водночас існують і особливості, які залежать від виду доходу, а саме:

1. Дохід (виручку) від реалізації продукції (товарів, інших активів) визнають у разі наявності всіх наведених умов, що відповідає п.8 НПСБО 15, а саме:

покупцеві передані ризики й вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію (товар, інший актив);

підприємство не здійснює надалі управління та контроль за реалізованою продукцією (товарами, іншими активами);

сума доходу може бути достовірно визначена;

є впевненість, що в результаті операції відбудеться збільшення економічних вигід підприємства, а витрати, пов'язані із цією операцією, можуть бути достовірно визначені.

2. Дохід не визнають, якщо здійснюється обмін продукцією (товарами, роботами, послугами та іншими активами), які є подібними за призначенням та мають однакову справедливу вартість.

3. Дохід, пов'язаний з наданням послуг, визнають виходячи зі ступеня завершеності операцій з надання послуг на дату балансу, якщо можна достовірно оцінити результат цієї операції.

Відповідно п.10 НПСБО 15, результат може бути достовірно оцінений за наявності всіх наведених нижче умов:

1) можливості достовірної оцінки доходу;

2) ймовірності надходження економічних вигід від надання послуг;

3) можливості достовірної оцінки ступеня завершеності надання послуг на дату балансу;

4) можливості достовірної оцінки витрат, здійснених для надання послуг та необхідних для їх завершення.

Відповідно п.12 НПСБО 15, якщо послуги полягають у виконанні невизначеної кількості дій (операцій) за певний період часу, то дохід визначають шляхом його рівномірного нарахування за цей період.

Таким чином, основним підґрунтям своєчасного та правильного відображення в обліку доходів операційної діяльності є розуміння підходів до їх класифікації та урахування актуальних вимог НПСБО 15.

Список використаних джерел:

1. Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: Наказ Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 р. № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>. (дата звернення 03.10.2022).

2. Царевська Т. Облік доходів діяльності підприємства. *Податки & бухгалтерський облік*. 2019. № 99. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2019/december/issue-99/article-105875.html>. (дата звернення 03.10.2022).

Носенко Яна, освітньо-професійна програма Облік і оподаткування спеціальності 071 Облік і оподаткування, СВО «Магістр»

Лега Ольга, к. е. н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування

РОЛЬ АНАЛІЗУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ ПРИ ОЦІНЦІ ОБґРУНТОВАНOSTІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Для нормального функціонування підприємство повинно бути забезпечене необхідним розміром оборотного капіталу. Нестача оборотного капіталу викликає необхідність додаткового фінансування, а відповідно і додаткових витрат на його забезпечення. Зміна величини оборотного капіталу викликається